

Timo Kinnunen
Särkiniementie 16 A 41
70700 Kuopio
Finland

Joutsenon opistossa

Joutsenon opisto

Minulla oli kunnia käydä joututa Joutsenon kansankorkeakoulua noin vuoden ajan, ja pääsin sitten vapaaoppilaaksi Lauritsalan iltalukioon. Tämä oli minun opiskelu-urani alku, ja lopulta valmistuin yhteiskuntatieteiden lisensiaatiksi (eli melkein tohtoriksi). Se on paljon se tällaiselta jätkäpojalta.

Aika monikin on käynyt Joutsenon opiston, mutta kaikki ovat käyneet taatusti ihan eri opiston, koska opiston omistussuhteet ja tarkoitus ovat vaihdelleet. Joillekin se on merkinnyt esimerkiksi kielikurssia, tai taiteen tuherrusta, ja joillekin toisille taas opiskelua raittiusohjaajaksi. Minulle Joutsenon opisto merkitsi sisäoppilaitosta, jossa opistomenestykseni oli ensimmäistä kertaa huomattava - mikä oli epäsuorasti innoittamassa opiston jälkeisiä lukio-opintoja, joka taas oli perustana myöhemmille opinnoille yliopistossa. Oppikoulussa minut ehdollistettiin siihen, että jos oikein tyhmää haetaan, niin ”täs' siul' on sellane”. Minä oli kävelevä vitsi! Silti herää oikeutettu kysymys, hyödyttivätkö nämä opinnot minua millään tavalla? Eivät sanottavasti, sillä minä en valmistunut koskaan mihinkään kunnon ammattiin, ja jouduin tekemään myöhemmässä elämässäni sellaista jota varten en ollut opiskellut, enkä millään tavoin etukäteen valmistautunut. Ajateltiin kai, että *lukenut mies* osaa kaiken. Ylläolevassa kuvassa näkyy Joutsenon opisto kuvattuna korkealta, ja samalla näkyy selvästi se, miten lähellä likainen teollisuus sijaitsi, joka aiheutti sillointällöin kalojen massakuolemia. Pihaa ympäröivät korkeat kuuset muodostivat tehokaan näkösuojan, ja tehdas oli lopultakin aika hiljainen. Lähellä sijaitseva Pulpin tehdas oli se haiseva tehdas. Kuvassa näkyvästä lahdesta kalat hävisivät - ja jos olisin nyt hankkimassa kesämökkiä, en sitä tuohon laittaisi, enkä eteläiselle Saimaalle noin ylipäätyäkään.

Joutsenon opiston historia nyt meiltä jääköön, kun yö jo yllättää kuten jo **Ray Bradbury** jo aikanaan sanoi. Kuvassa näkyy *Pöyhien hovi*, jonka piirsi **Uno Ullberg** sama mies joka suunnitteli Viipurin taidemuseon. Sota-aikana siihen majoitettiin joukko taistelulentäjiä. Minun aikani rakennus toimi poikien asuntolana. Tuolloin rakennuksen päässä näkyvää kuistia ja portaikkoa ei vielä ollut, ja se lienee rakennettu paljon myöhemmin mm. paloturvallisuussyistä. Minun aikani jokaisessa huoneessa oli paksut kiipeilyköydet, joiden avulla saattoi (ainakin teoriassa) pelastautua mahdollisesti palavasta talosta, jos kerkesi ja jos osasi, ja jos oli taitava ja rutinoitunut akrobaatti. On todennäköistä, että tulipalon sattuessa pojat olisivat jääneet palavaan taloon, ölisten siellä peloissaan, ja pyöritellen nokisia peukaloitaan. Lopulta älinä olisi vaiennut, niinkuin *Vaiennut linnake* Tainionkosken hautausmaalla. Poikien huoneet olivat näet rakennuksen yläkerrassa, ja sen alakerrassa sijaitsivat keittiö ja ruokasali. Ruokana opistolla oli etupäässä kuorimattomia (joskin keitettyjä) perunoita, sekä kastiketta- ja tietenkin runsain määrin maitoa ja leipää. Vuorottain piti kuulemma olla keittiössä tiskaamassa, ja itse olin siellä vain kerran tuossa touhussa. Voi niitä tytönpullukoita! Söivät varmasti kuormasta nälkänsä! En myöskään osallistunut hiihtoon, enkä muuhunkaan urheiluun. Itse asiassa en osallistunut yhtään mihinkään, jos vain saattoi päättää osallistumisestaan itse. Perunannostotalkoistakin minä lintsasin. Suurin osa opiston oppilaista oli maalaistaustaisia, ja niille perunannosto sopi kuin nyrkki silmään. Ne joutivat möyrimään sateisella pellolla, ja kertomaan siellä toisilleen maalaisvitsejä, kuten: *Olipa kerran yks renki...* Perunakellari oli heti tuossa rakennuksen takana. Arkinen elämä Joutsenon opistossa oli yksinkertaista, sillä siellä vietettiin melkein koko aika, koska kyseessä oli *internaatti*. Säännöt olivat korkeintaan kohtuullisen ankarat, ja minun aikani erotettiin vain pari tyttöä, joista toisen kanssa ehdin vähän aikaa seurustellakin, ja käväistä *rakkauden niityllä*. Periaatteessa tyttöjen asuntolassa ei saanut iltaisin ja öisin käydä, mutta kävin minä siellä parikin kertaa, ja ihan yksin vielä ja kerran siellä käytiin joukolla. Eniten opistossa ärsytti se, että kyseessä oli *raittiusero*, ja siten sitä kuuli sitä raittiuden asiakin joskin varsin tieteellisessä muodossa, ja tilastoihin nojautuen. Sitä vaan sanottiin, että kaikki juopot sairastuvat, ja lopulta kuolevat niinkuin ne tekevätkin. Ja kerrottiin narisevalla äänellä, että meillä Suomessa yleisin kuolinsyy on äkillinen haimatulehdus ja sydänkohtaukset, ja taas vanhoissa kulttuurimaissa, kuten Ranskassa, maksakirroosi. Annettiin ymmärtää, että alkoli on valtiolle hyvä tulonlähde, ja siksi anniskelua ei haluta kieltää. Olihan se noihin aikoihin valtion monopoli. Näinhän asiat lienevät vieläkin, mitä viinan terveysvaikutuksiin tulee, ja yksityiset ihmiset maksavat lopulta laskun. Mutta kun nuori ihminen on sellainen, ettei se usko vaikka kuinka todisteltaisiin. Suomessa valtiolla saisi edelleenkin olla monopoli, koska valtio on hyvin suuressa määrin osallistunut alkoholihaitoista aiheutuneisiin kustannuksiin, ja jos viinaa saa jatkossa Suomessa myydä kuka tahansa, niin kukaan änistä uusista lestinheittäjistä ei ole kinnostunut esimerkiksi juoppojen kuntoutuksesta, sun muusta. Kyse on vähän samasta kun jos joku myy halvalla tai kallilla netissä jotakin, mutta ei ole kiinnostunut myymänsä

tuotteen huollosta tai korjauksesta.

Ylläolevassa kuvassa on samainen *Pöyhjän kartano* (eli siis tämä poikien asuntola) kuvattuna takaapäin **Google Street View** -kuvausautosta. Puusto näyttää harvenneen melkoisesti, sillä minun aikani tuossa kasvoi sankka metsä, mutta onhan tuosta jo kulunut aikaa. Tuon talon yläkerran avoimesta ikkunasta sitä tuli huudettua *kopinsalmenmiehen* kanssa iltaisin: *Eläköön mahtava ja suuri puna-armeija, ja sen urhoolliset sotilaat!* Juuri tuollainen, lähes jokailtainen punikkihuutelu sopi mitä mainioimmin tähän vasemmistohenkiseen opistoon, jossa historian suuriin tapauksiin kuului kirjapainon moukarointi, ja **Pekkasen** ja **Rötkön** kyyditykset, sekä se suuri *Internationaali*. Opiston silloinen rehtori oli tehnyt oikein kirjan suutari **Ripatista**, joka oli ollut punakomentajana Lappeenrannassa, mutta tullut ammutuksi Viipurissa, jossa hänet löydettiin hortoilemassa sisällissodan loppuvaiheissa.

Kuvassa näkyy *auditorium*, ja tyttöjen asuntola. Siellä asuivat myös opettajat ja koulun rehtori. Oli tavallaan erittäin surullista, että jouduin naimisiin juuri käydessäni tätä nimenomaista opistoa, koska se varjosti kaikkia mahdollisia suhteita, joita minulle tuolla oli opistolla tarjolla. Nuoruus loppui ennekuin oli ehtinyt kunnolla päästä vauhtiinkaan. Moni tulevaisuuden ovi sulkeutui minulta peruuttamattomasti. Minusta oli väärin tulla sidotuksi niin nuorena, mutta noihin aikoihin ei voinut olla puhettakaan mistään muusta kuin avioliitosta, jota en edes päässyt viettämään, koska olin opistossa. Sanoisin, että

sisäoppilaitos sopii parhaiten niille jotka ovat aidosti *singlejä*. Nuorelle ihmiselle kuuluvat myös voimakkaat tunteet, ja silloin niistä voi nauttia koska ei ole vielä vertailukohtaa. *Auditoriumissa* järjestettiin kaikki opiston juhlat, ja osa luennoista, sekä oppilaskunnan kokoukset. Olipa siellä kerran esiintymässä joutsenolainen kitarapoikabändikin, jonka laihanoloinen laulusolisti veisasi autuaana: *Lisää rautaa Vietnamiin, lisää tulta helvettiin!* Tykkäsi julistaa! Sitten siellä opetettiin *Sheldonin typologiaa*, ja se oli sitä senajan psykologiaa. Oli houkuttelevaa esiintyä niinkuin olisi auto *kerebrotoonikko*, koska sellaisella oli kuulemma älyä. *Katajanesko* oli tietenkin selvä somatotoonikko, ja se sopi sille aivan hyvin. Varmaankin kaikki opiston tytönpullukat olivat sitten viskerotoonikkoja. Tietenkään tosielämässä tuollaisesta opetuksesta ei ole paljoakaan hyötyä, kuten ei myöskään siitä tiedosta, että **Pekkalaa ja Rötköä** kyyditteltiin, ja kirjapaino moukaroitiin.

Kuvassa näkyy entinen sienimö, jota ennevanhaan hoiteli muuan tanskalainen, mutta sittemmin tuossa on ollut jonkinsortin graafinen paja. Minun opistoaikoinani sienimössä käynti oli kokonaan kiellettyä, sillä sienet ovat senverran herkkää sukukuntaa, etteivät kaivanneet ainakaan meikäläisen hiivasienikantaa riesakseen. Sieniä ruokittiin hevosenlannalla, jota saatiin Lappeenrannasta, jossa vielä tuolloin koulutettiin rakuunoita. Sienimöä vastapäätä oli ennen muistaakseni pieni, punainen mökki, jossa asuskeli pari opiston tyttöä, joista se mielenkiintoisin käytti punaista kynsilakkaa, mutta oli hänkin varattu. Sitä mökkiä ei kuitenkaan rannassa enää ole, ja tyttö kadonnut maailman turuille.

Minulle ei jäänyt opistosta kuin yksi ainoa valokuva, ja se oli tavallaan eräänlainen luokkakuva. Tässä kuvassa eturivissä komeilee joukko opettajia, ja taaempana oppilaita. Minäkin päällistelen siellä maripaitoineni. Valitettavasti kuvasta puuttuu noin neljännes, sillä kuva ei mahtunut albumin muovitaskuun, joten sitä täytyi leikata. En enää muista mitä kaikkea siitä puuttui, tai keitä nämä puuttuvat suuruudet olivat. Toisaalta tästä kaikesta on kulunut senverran aikaa että millään ei ole enää mitään väliä, sillä osa noita on jo varmaankin siirtynyt taivaalliselle harppuosastolle.

Tässä olen minä noihin aikoihin päällä Maripaita ja suussa piippu. Sormus pikkusormessa oli luultavasti jonkun poiston tytön minulle antama. Tytöt antoivat pikien kaulaan riipuksia, ja minullakin on varmaankin kuvassa sellainen. Tosin täytyy otta huomioon se, että eivät nämä suhteet olleet mitään kovinkaan todellisia, mutta tällaisia harrastetaan varmaankin vieläkin erilaisissa oppilaitoksissa. Siis sormuksia ripustetaan kelloremmeihin. Kuvauspaikka on poikien asuntolan ulko-ovella.

Tässä kuvassa opiston oppilaita on tulossa tunneilta syömään. Ruokala oli Pöyhjänhovin alakerrassa, ja on varmaa että ainakin pottuja piisasi, ja sekin on varmaa, että ruokaa oli riittävästi. On ikävää ajatella, että monet noista ovat jo kuolleita.

Tässä se nyt sitten on, se *rakkauden niitty*, jonka oikeassa laidassa oli ennenvanhaan pieni hirsilato. Siellä koin eräänlaisen onnenhetken pikkupakkasessa nuoren ja tumman naisenalun kanssa, mutta tosiasiasa koko homma meni täysin puihin. Tämä johtui näet siitä, että nuori nainen oli uskotellut minulle ettei voisi saada koskaan lapsia, ja kun sitten onnenhetki sitten käynnistyi, se huudahtikin yllättäen: *Vejä pois, vejä pois ettei vaan tuu mittää!* Mitä ihmeen *mittää?* Tunnelma oli täysin pilalla, mutta niinhän se on aina, kun joutuu tyytymään *coitus interruptukseen*. Ei se tilanne ja romantiikan taso ole koskaan näissä hommissa sopiva. Ihme, että niitty on säilynyt lähes ennallaan. Jos minusta tulisi kuuluisa, kävisivät ihailijat hartaina tällä samaisella niityllä ihailemassa entistettyä hirsilatoa, ja kokemassa sen tihentynyttä tunnelmaa. Täällä se **SUURI** kävi! Vaikka saattaahan se olla että varsin pian koko niittyä ei enää ole, koska pellolla seisoo uhkaava keppi, jonka maanmittari on siihen laittanut.

Ja sitten opiston lähiympäristöön. Muistaakseni tuossa talossa oli ennen jonkinsortin kapakka, josta pari joutsenolaista muusikonalkua joutui turvautumaan kunnanlääkärin apuun, kun olivat ottaneet sekaisin *hassista* ja olutta, mutta tämä tapahtui senjälkeen kun olin itse jo poistunut Joutsenon opistosta. Tiesin tapauksesta siksi, että pojat olivat samaan aikaan Lauritsalan iltalukion ensimmäisellä luokalla, mutta keskeyttivät opintonsa. Vaikka muusikko puhuisi kuinka fiksuja hyvänsä, niin hän ei pärjää välttämättä

koulussa. Pitää näet istua paikoillaan, eikä saa hakata pulpetinkanteen, ja kuvitella olevansa keikalla. Minäkin kävin muistaakseni juuri tuonnäköisessä talossa kerran, mutta olin tuolloin erittäin liikutetussa tilassa, joten havaintoni eivät ole kovinkaan todistusvoimaisia. Joka tapauksessa: mikään talossa ei nykyisellään viittaa entiseen kapakkaan, vaan rakennus on pikemminkin ihan entisen kaupan (tai pankin) näköinen. Kun **Google Street View** -kuvausauto näppäsi tämän kuvan, rakennuksen matalassa siivessä oli jonkinlainen *pitopalvelu* (voitte tarkistaa tämän itse **Google Street View** -kuvausauton kuvista, elleivät ole käyneet uudella kuvauskierroksella). Netissä käydyistä keskusteluista voisi päätellä, että juuri tällä kohtaa olisi ollut olutkapakka. Voip' olla, mutta voip' myös ei-olla. No, tärkeintä tässä jutussani ei ole kuitenkaan totuus sinällään, vaan se, että talon kuviteltu käyttötarkoitus sovittautuu kertomaani tarinaan, ja sen mukaan tässä talossa oli aikanaan olutkapakka, ja minä olen käynyt siellä henkilökohtaisesti. Nyt kun Joutsenoakaan ei ole enää olemassa, ei totuudella liene enää mitään väliäkään. Minusta tuonkin pytingin kyljessä pitäisi olla peltiplakaatti, jossa kerrottaisiin mihin taloa on käytetty, ettei menisi ihan arvuuttelun puolelle. Ja missä on *Hotelli Humina*, jossa paikalliset nuoret juopot viettivät tuolloin aikaansa?

Opiston lähellä sijaitsi aikanaan myös *Ellun Baari*, ja se näyttää rakennuksena sijaitsevan samalla paikalla edelleenkin. Siellä tuli käytyä parin nuoren naisen ja opistossa opiskelleen nuoren mustalaismiehen kanssa parikin kertaa. Mustalaismies oli *kamankäyttäj*, ja laitettu opistoon muka parantumaan tavoistaan, mutta ainut seuraus Helsingistä karkoituksesta oli se, että se toi *hassiksen* Joutsenon Opistoon. Myöhemmin se karkotettiin takaisin Helsinkiin, ja vietiin oikein joukolla Arkadian nuorisoklinikalle. Minullakin oli kunnia käydä sisällä tässä kuuluisassa klinikassa, ja mustalaisnuorukainen esitteli minua muille *svengikaverinaan*. En tiennyt vielä tuolloin mitä se tarkoittaa, mutta oikeassahan se oli. Entisen baarirakennuksen piha näyttää olevan nykyisellään varsinainen *High Chapparral*.

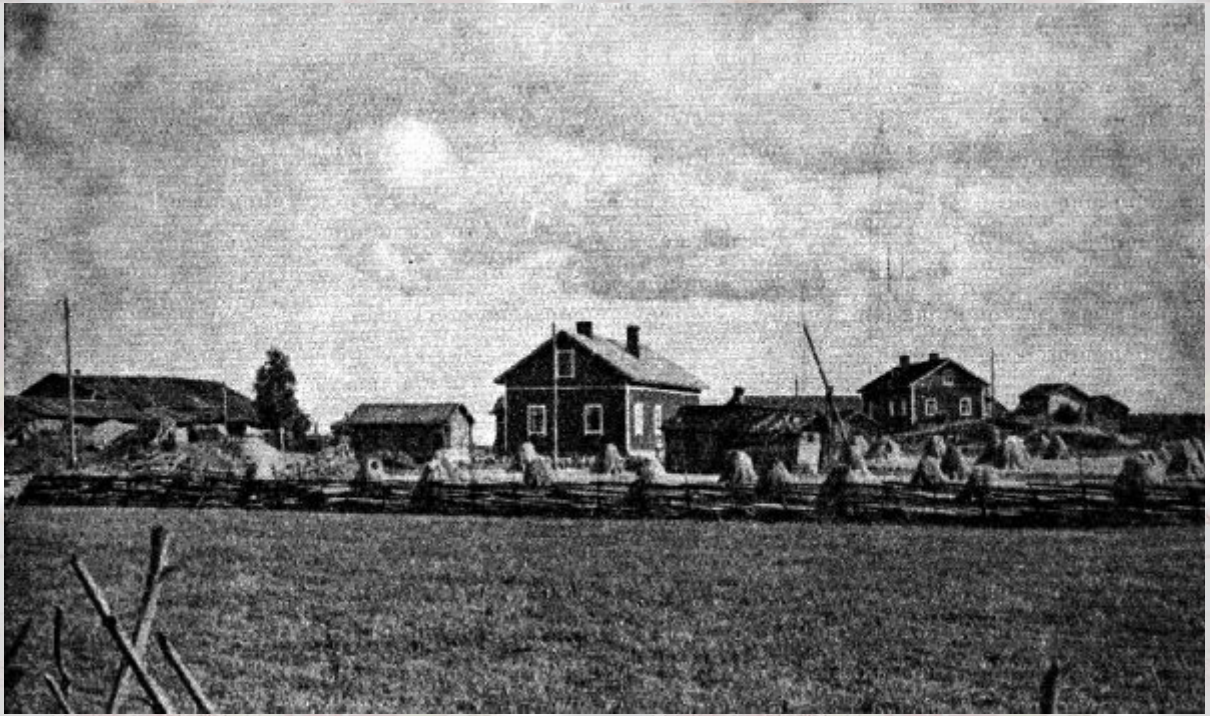

Kuvassa ei enää näy samanlainen peltomaisema jollainen tuossa oli aiemmin tien oikealla puolella. Ennenvanhaan pellon laidassa saattoi nähdä talon, jossa asuskeli muuan nuori muusikko. On erittäin todennäköistä, ettei kuvassa näy sama rakennus, mutta jossakin parisadan metrin säteellä se kuitenkin on. Kerran muusikko oli kutsunut muutamia henkilöitä sinne jonkinlaisiin bileisiin, ja minutkin otettiin mukaan. Muistan kuinka eräs paikallisen sahapäällikön poika vonkasi koko illan papintyttäreltä tämän kunniaa, ja käytti kaikki suostuttelun keinot. Pimeässä tietenkin. Saattoi muuten yrityksessään onnistuakin. Muusikko taas ähelsi jotakin oman tyttöystävänsä kimpussa, joka jo pian pyyteli musikantilta, että riittää jo, riittää jo. *Huh-huh-huh!* - Niin se sanoi. Itse jäin täysin osattomaksi tästä kaikesta, ympärilläni tiukkuvasta onnesta, ja sain olla pimeässä kuivin suin sekä lähteä kilkkuvin kulkusin aamulla opistolle.

Tässä kuvassa komeilee muuan soittajapoika Joutsenossa järjestetyssä musiikkitapahtumassa. Vaikka hän yrittikin kuinka tulla kuuluisaksi, niin jäämättä se vain jäi. Näillä peräkylän lavoilla ja festivaaleilla oli hänenkin osansa soitella ja laulella. Se on se Mopen osa!

Joutsenon historiaa ja maisemia

Alunperin Joutseno muistutti tavallista maalaiskylää, kuten kuvasta näemme. Joutseno odotteli omaa aikaansa, joka sitten tuli, ja meni. Uusi aika oli sellainen, että kaikki pienimuotoinen haluttiin hävittää, ja muuttaa se osaksi suuria systeemejä. Kunnat muutettiin ensin kaupungeiksi, ja sitten ne yhdistettiin suuremmiksi kaupungeiksi, ja samalla lähipalvelut kuihtuivat. Navetoissa alkoi olla tuhatpäisiä karjoja, ja eläimiä pidettiin monissa paikoissa huonosti, koska tulosta piti saada mahdollisimman pienellä panoksella. Kerran eräs entinen maanviljelijä kertoi minulle, että lehmien tehollinen elinikä oli pudonnut puoleen entisestä ja siitänyt on jo aikaa. Syntyihän sitä toki säästöjä kun pystyttiin keventämään terveydenhuoltoa ja lakkauttamaan kouluja, ja pakottamaan mummut ja vaarit autokuljetuksiin, ja laittamaan rannekellon tilalle seuranta ja yhteydenpitolaite, ja nopeuttamaan monin rakenteellisin konstein heidän saattohoitoaan.

Ylläolevasta, netistä kaappaamastani kartasta näkyy koko nykyisen Joutsenon keskusta, ja siihen on kohteliaasti merkattu punaisella viivalla reitti Joutsenon opistoon, jota minulla oli kunnia käydä juntutu yksi vuosi. Kuvassa ylhäällä vasemmalla sijaitsee entinen Honkalahden saha, jonka omistaa nykyisin kai **StoraEnso**, tai joku *Kutzeitin Tähti* nyt kuitenkin. Lahdessa sijaitsee nykyään satama. On varsin todennäköistä, että työläiset rakensivat omakotitalojaan kartassa näkyvän Honkalahden alueelle, joka on heti sahan vieressä. Ainakin siellä sijaitsee työväentalo, ja muita aiheeseen viittaavia pytinkejä. Heti sahasta ja Honkalahdesta oikealle köllöttääkin sitten Joutsenon opiston mäki, ja siitä sitten alkaa ehta maaseutu (vaikka maaseutuahan se on koko Joutseno kaikkimensa). Honkalahdesta tullessa, ja junaradan ali sujahdettua saavutaan nykyiseen Joutsenon keskusta, joka on viime vuosina rakentunut hyvin pitkälti myrskyssä tuhoutuneelle mäntykankaalle. Ennenvanhaan koko kirkonkylä mahtui vallan hyvin yhden päätien varteen, mutta tällaiset kuviot ovat hyvin monessa, entisessä kirkonkylässä, karanneet täysin käsistä. Oli Joutsenossa yhteen aikaan oikein asunonäyttelykin, ja niinpä siellä on pari korttelia omituisia taloja asiastuntevien ihmeteltävänä. Mutta tämä näistä. Käytettävissäni olevien resurssien rajallisuudesta johtuen en ole koonnut tähän jutuuun kaikkea mahdollista Joutsenoon ja Joutsenon opistoon liittyvää asiatieta, koska eihän minulla sellaista ole, koska olen asunut suurimman osan elämästäni muualla. Olen pikemminkin valinnut mukaan sellaista kuva-aineistoa, jonka kuvaamien kohteiden kanssa olen ollut ainakin jonkinlaisissa tekemisissä, ja joista vielä jotakin muistan. Pääosa siitä on peräisin netistä, koska omia kuvia minulla ei ole ollut. Näistä paatunein joutsenolainen kyllä näkee millaisena muut hänet näkevät.

Joutseno syyllistyi viimeisissä kuolonvaiheissaan omassa kuntamainonnassaan sananmukaisesti mauttomuuksiin, kuten nyt vaikkapa pystyttäessään kuvassa näkyvän vihjailevan kyltin *Tee Se Joutsenossa* kuutostien varteen. Tietenkään tuota kylttiä ei enää tuosta kohtaa löydy, vaan ihan tavanomainen kaupallinen mainoskyltti, mutta kuvamanipulaation keinoin olen voinut palauttaa alkuperäisen Joutseno-kyltin paikoilleen. Kyltin sijainnin olen joutunut päättelemään sen vaikeimman tien kautta, eli etsimällä netistä mahdollisimman hyvälaatuisia kuvia, joissa olisi mukana viitteitä kyltin sijaintiin. Nettikeskusteluissa kyltin tarkkaa sijaintia ei katsottu edes maininnan arvoiseksi, vaikka kaikein tärkeintä olisi tietää mitä missäkin on, ja mistä mitäkin löytää. Siis jos on aikeissa mennä itse katsomaan. No, Joutseno oli kuitenkin aikanaan minunkin kotikuntani, ja ennekaikkea se oli kunta jolla oli aikanaan *omat mahdollisuutensa ja hetkensä*, mutta sitten se vain menetti ne kaikki. Kun **Kari Korkiakoski** valittiin vuonna 2004 Joutsenoon kunnanjohtajaksi, hän näki tulohaastattelussaan *Etelä-Saimaa* -lehdelle *Joutsenon itsenäisenä kuntana, joka tekee hyvää yhteistyötä naapurien kanssa ja on viihtyisä asuinpaikka. Joutsenosta käydään töissä Imatralla ja Lappeenrannassa, ja sen teollisuus kehittyy ja monipuolistuu.* Juuri **Korkiakosken** valtakaudella Joutseno muutettiin tuotapikapikaa kaupungiksi, ja sitten se jo liitettiinkin vuoden 2009 alussa Lappeenrantaan, jonne **Korkiakoski** pääsi (yllätys-yllätys) apulaiskaupunginjohtajaksi. Kun Lappeenrannan ja Joutsenon kuntaliitos oli toteutumassa, se toi Lappeenrannan kaupunginjohtajalle **Seppo Miettiselle** 1 000 euron ja Joutsenon kaupunginjohtajalle **Kari Korkiakoskelle** runsaan 1 300 euron palkankorotuksen. Kyllä siinä jo kannattikin olla kunnan saattohoitomiehenä. Joutsenossa aikaisemmin syksyllä vuonna 2008 järjestetyssä neuvoa antavassa kansanäänestyksessä 73,29 prosenttia äänestäneistä vastusti liitosta, mutta kuten tiedämme, voi tällaisten kansanäänestysten yli aina kävellä *berlusconilaisessa hengessä*. Ja niinhän me pojat sitten tehtiinkin!

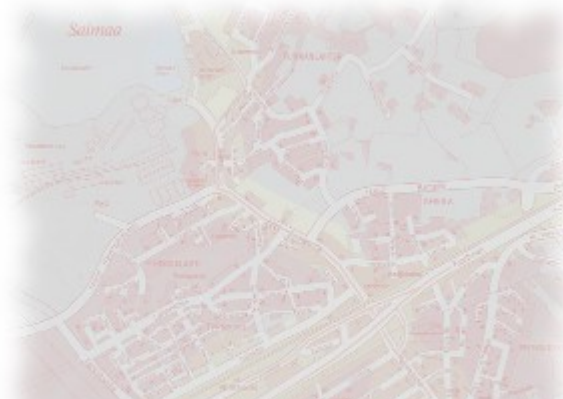
Joutsenon kaupunginvaltuuston äänestystulos

Joutsenon kaupunginvaltuusto puolsi kuntaliitosta äänin 26-9.

VALTUUTETTU	PUOLUE	ÄÄNESTYS
Tuula Partanen pj.	KESK	EI
Markku Huotarinen	SDP	KYLLÄ
Pentti Belinskij	KOK	KYLLÄ
Elli Ahonen	KOK	KYLLÄ
Matti Ahvonen	KESK	EI
Sami Jokelainen	VIHR	KYLLÄ
Merja Julkunen	KD	KYLLÄ
Juha Järvinen	SDP	KYLLÄ
Risto Kakkola	SDP	KYLLÄ
Asko Karppanen	SDP	KYLLÄ
Titta Karppinen	SDP	KYLLÄ
Anni Kekki	KESK	KYLLÄ
Mikko Kokko	KESK	KYLLÄ
Leila Korte	SDP	KYLLÄ
Erkki Kämäräinen	SDP	KYLLÄ
Pekka Lukkari	KESK	KYLLÄ
Riitta Munnukka	KESK	EI
Senja Mustonen	KD	KYLLÄ
Tarja Myllärinen	KOK	KYLLÄ
Kai Paavilainen	KESK	EI
Heikki Pellinen	KESK	EI
Kari Pettinen	KESK	EI
Kari Puolakka	KOK	KYLLÄ
Heikki Ruohio	SDP	KYLLÄ
Hannu Saarinen	SDP	KYLLÄ
Anne Selenius	SDP	KYLLÄ
Heikki Seppänen	KESK	EI
Ritva Sironen	SDP	KYLLÄ
Tapio Suojapelto	KESK	EI
Pentti Tamminen	SDP	KYLLÄ
Kalevi Tiimo	SIT	KYLLÄ
Juha Turkia	KD	EI
Markku Viertorinta	SIT	KYLLÄ
Arja Villanen	VIHR	KYLLÄ
Tapio Virkki	SDP	KYLLÄ

Olen kuullut väitettävän, että joutsenolaiset demarit olivat pitkälti syyllisiä kunnan alasajoon, ja nopeuttivat Joutsenon liittämistä Lappeenrantaan. Eihän se nyt ihan noin mennyt, sillä myös kokoomus ja populistiset vihreät olivat liitoksen kannalla, ja se olisikin yksin riittänyt Lappeenrantaan liittymisen hyväksymiseen. Näemme taulukosta, että demareita oli valtuustossa 12 ja kepuleita 11, joten kunnassa lienee vallinnut pitkään eräänlainen kauhun tasapaino, jossa kokoomuksen kulloinenkin kanta olisi ratkaisut kiistatilanteissa. Normaalistihan tällaisissa maaseutukunnissa kepu määrää missä kaappi seisoo, mutta ei Joutsenossa. Jos kuntaliitosaänestyksessä kepun lisäksi kokoomus ja vihreät olisivat kaikki äänestäneet *ei*, ja myös sitoutumaton valtuutettu olisi äänestänyt samalla tavoin, ei kuntaliitosta olisi tapahtunut. Nyt kuitenkin kokoomus ja populistiset vihreät äänestivät *kyllä*, ja kepulaisista *ei-rintamasta* lipsi lisäksi kaksi *kyllä* -puolueeseen, oli lopullinen äänestytulos nyt oli mikä se oli. Jos nyt joku sanoo, että laskit jätkä muuten väärin, niin heille sanoisin vain, että *entä sitten!* Tunnelma oli ollut äänestyksen tietämissä niin kiivas, että valtuutetut olivat saaneet uhkaussoittoja, joten paine lienee ollut joillekin kova. Lienee kuitenkin varmaa, että monetkaan tuossa luettelossa olleista eivät tulleet myöhemmin valituksi uuteen Lappeenrannan hallintoelimeen, ja Joutsenon ääni hupeni muutoinkin suureen massaan. Uudet linnanherran ratsastivat peltojen poikki korskuvilla ratsuillaan, ja kansa oppi jälleen pelkäämään vallasväkeä. Talonpojasta tuli jälleen vapaata riistaa. Kaikki liittymistä kannattaneista olivat korkeintaan äänestyspäivän ajan sankareita, ja useimmat heistä lipuivat senjälkeen unohdukseen. Monien koko elämäntyöllä pyyhittiin persettä. Saman olivat kokeneet aiemmin Rauhasa ja Tiurussa työssä olleet ihmiset, sekä Konnunsuon henkilökunta. Rintamat oli lyöty tehokkaasti hajalle. Kun sitten *nauhakaupunki -ideakin* ajoi karille, kokivat monet, että muita vaihtoehtoja ei ollut kuin ydistyminen Lappeenrantaan, jotta Imatran paine hieman hellittäisi. Tietyissä mielessä kaikissa kuntaliitoksissa todellinen demokratia kapenee, sillä oman äänen -ja tahdon kuulumiseen tarvitaan suurempia äänimääriä, ja täytyy lisätä peliin enemmän populismia kuin aikaisemmin. Kuntaliitokset ovat mahdollisesti

lisäänneet muutoinkin populististen puolueiden suosiota, koska syntyvissä suurkunnissa kukaan ei voi enää tarkistaa, pysykö oma edustaja sanojensa takana, ja vain ne suurimmat ja sujuvimmat sanat ja sutkaukset muistetaan, koska paikallisia projekteja ajetaan enää vain harvoin. Hämäävän mutkikas kapulakieli salakirjoittaa kaikki tehdyt päätökset niin, ettei niiden sisällöstä ota selvää erkkikään. Katkeria ja turhaantuneita ihmisiä on paljon, joten kenties jopa perussuomalaisetkin saavat lisää kannattajia. Koska Suomessa ei ole käytännössä ns. *imperatiivista mandaattia*, voivat kaikkien puolueiden edustajat luvata mitä tahansa ilman pelkoa seuraamuksista. Joka tapauksessa tosiasaksi jää se, ettei pienemmistä kylistä voi kovinkaan helposti yltää kaupunkilaispäättäjien joukkoon. Monet liitosta vastustaneista olivat pelänneet palvelujen katoavan pienemmistä taajamista, ja niinhän siinä sitten kävi. Eivät turhaan pelänneet! Ilmeisestikin ainakin demarit laskivat että kuntaliitos lisäisi jo sinällään demarien prosentuaalista osuutta suurkunnan väestössä, koska tässä kuntaliitoksessa kaksi teollisuuspaikkakuntaa yhdistyi. Odotettua demaribuumia ei kuitenkaan tullut, sillä liitoksen jälkeen pettyneet joutsenolaiset antoivat seuraavassa äänestyksessä äänensä niille, jotka olivat vastustaneet liitosta, joten todennäköisesti kepu sai hetkellisesti lisää kannatusta, ja vihreistä tuli kirosana. Mitä tästä opimme: sen, ettei pidä ajaa väkisin käärmettä pyssyyn! Miksei sitten laajennettu Imatran suuntaan? No, olisihan toki Imatrallakin riittänyt demareita, mutta Imatran laajentumista ehkäisee tehokkaasti Venäjän raja, ja se, ettei lähiseudulla ole muita teollisuuskuntia, ja ne eivät demareita kaipaa. Joutseno olisi aivan hyvin voinut yhdistyä niiden kanssa, ja korostaa maaseutumaista elämänmuotoa, ja profiloitua siihen. Imatran tekee vastenmieliseksi se, että imatralaiset kunnallispoliitikot ovat melkoisia tumpeloita, ja aika monet heistä lisäksi ankaria, lähes seniilejä juoppoja. He ovat niin sanotusti *hyviä miehiä*, jotka saattavat olla silti täysiä rikollisia. Eihän niistä mihinkään ole! Suomessa tapahtunut yhteiskunnan rakennemuutos, josta Joutsenon kohtalo on vain osa, on ollut todella raju, ja johtanut käytännössä monien maaseutukuntien tyhjenemiseen. Tilalle ovat tulleet kesäasukkaat, ja itärajan tuntumassa myös venäläiset uusrikkaat. Lähdinhän minäkin aikanaan pois Joutsenosta koska minulla ei ollut siellä tulevaisuutta, ja minua ei ilmeisestikään tarvittu siellä. Kukaan ei sanonut, että jää tänne, hyvä mies, jää tänne. Täällä sinua tarvitaan. Kuitenkin Joutsenon kunnan silloinen lähtötilanne oli hyvä sillä kunnan teollistumisaste oli jo varsin varhaisessa vaiheessa yli 40 %, eli se oli sama kuin esimerkiksi Jyväskylässä tällä hetkellä. Kuitenkaan voimakas teollistuneisuus ei sinällään takaa minkään kunnan säilymistä, ja kokemus onkin osoittanut, että ne kunnat pärjäävät jotka investoivat lisäksi sivistykseen ja koulutukseen. Joutsenossa ei ollut muuta sivistykseen viittaavaa kuin lukio ja Joutsenon opisto, joilla ei todellakaan potkita pitkälle, koska molempien talous perustuu valtionapuihin. Teollisuutta Joutsenossa oli toki ihan piisaksi asti, kuten haiseva Pulpin paperitehdas, sekä tietenkin Honkalahden saha. Lisäksi siellä oli mystinen, suljettu Konnunsuon keskusvankila, ja Rauhan mielisairaala - sekä Tiuruniemen tuberkuloosisairaala. Muutakin teollisuutta toki oli, sekä tietenkin maanviljelystä. Saimaan rannalle sijoittunut puunjalostus ja sahateollisuus aiheutti kuitenkin sen, että muikkukannat hiipuivat olemattomiin, ja kalastuskunnat lakkasivat lopulta omaan mahdottomuuteensa. Myös saimaanlohi hävisi eteläiseltä Saimaalta vuosiksi, ja saimaanorppaa tapasi vasta Suur-Saimaan alueelta, eli käytännössä jostakin Mietinsaaren takaa. *Summa summarum*. Joutsenon kunnanisät pelasivat pokerinsa todella huonosti, ja antautuivat ilman todellista vastarintaa Lappeenrannan kaupungille, ja nykyään Joutseno on vain eräs niistä monista paikoista joilla ei ole mitään identiteettiä, ja joka pyrkii pääsemään aktiivisesti eroon historiastaan ja menneisyydestään ikäänkuin Joutsenoa ei olisi koskaan ollutkaan olemassa. Muistan kun kävin Lontoossa muutamia vuosia sitten, ja näin melkein joka toisen talon seinässä kyltin, että se ja se tunnettu henkilö oli asunut talossa. Tällaista on turhanaikaista toivoa näkevänsä Joutsenossa, tai odottaa edes sitä, että rakennuksissa olisi tiedottavia kylttejä niiden aiemmasta käyttötarkoituksesta.

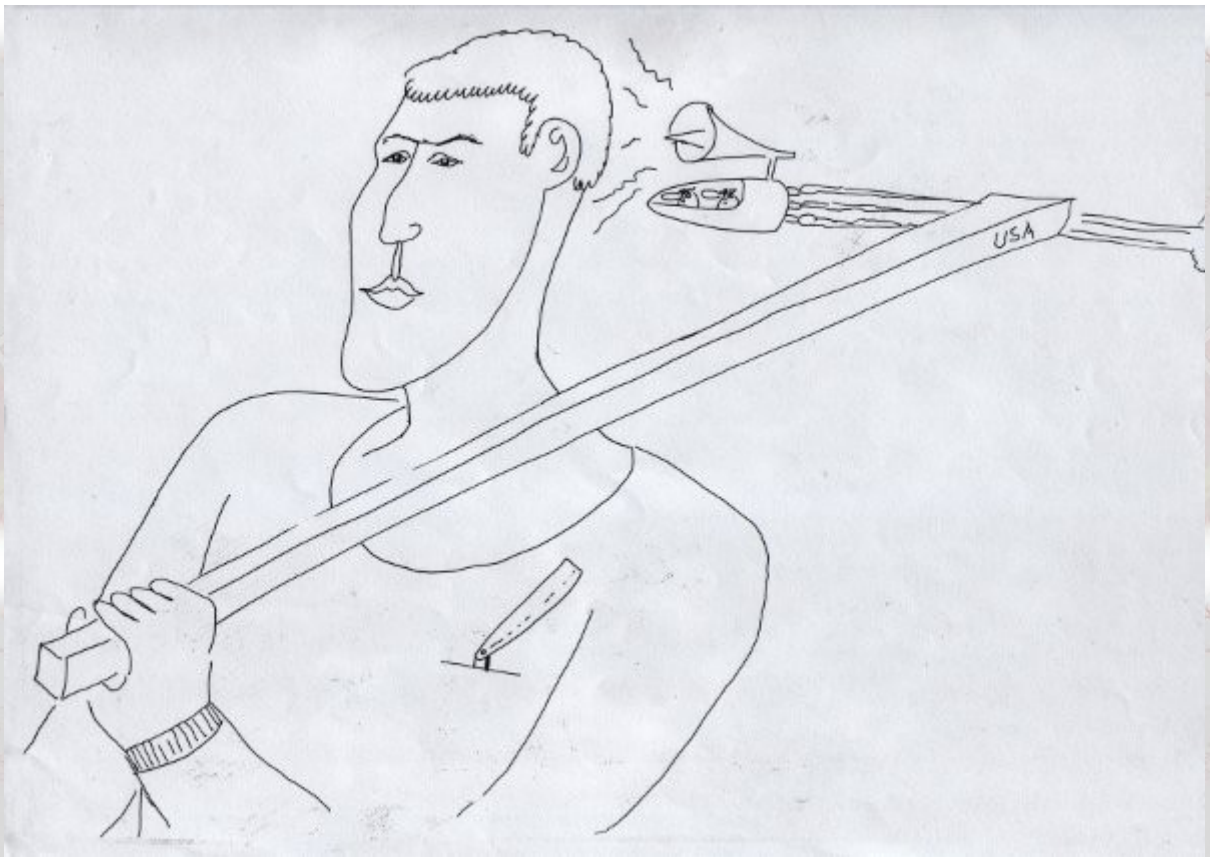
Joutseno oli siis alunperin vain vähäinen kylä muiden joukossa, mutta sitten siitä tuli kirkonkylä, ja lopulta jopa ihan oikea kaupunki - ja sitten se liitettiin lopulta Lappeenrantaan. Kuvassa näkyvä rakennus on entinen kunnantalo, ja oli se viime vaiheissaan se oli ihan oikea kaupungintalo. Jos netistä hakee hakusanoilla *joutseno kunnantalo* ei löydä juuri mitään. Joutsenon menneisyys halutaan ilmeisesti häivyttää olemattomiin. Itse en ole koskaan tuossa rakennuksessa käynyt sisällä, sillä eihän meikäläisellä ollut sinne varsinaisesti mitään asiaa. Isäni on siellä varmaankin käynyt aikanaan useitakin kertoja, kun se osallistui näet eräässä vaiheessa aktiivisesti Joutsenon kunnallispolitiikkaan. Hommasta oli toki hyötyäkin, sillä kun eräs kunnassa virassa ollut nimismies muutti Joutsenosta muualle, se möi huvilansa isälleni, ja se se vasta oli katkera pala rantamaat ja metsät omistaneelle paikalliselle suurrikkaille. Kyllä se on vaan raadollista tämä elämä. Toiselle huvila, ja toiselle painajainen.

Honkalahden saha sijaitsee heti Joutsenon opiston vieressä, ja nykyisin sen omistaa kuvan kyltissä näkyvä suuri firma, joka on tehokkaasti ja epäisänmaallisesti ulkoistanut itsensä eukalyptusta kasvaviin maihin. Pää niille tulee sielläkin lähivuosina vetävän käteen, kun ne alkavat vaatia sielläkin kunnon palkkoja, ja älyvät, että paperiteollisuus on ihan samanlaista *kolonialismia* kuin eurooppalaisten rannikovaltioiden rynnistyksyet varhaisemmilla vuosisadoilla. Suomen valtio tekisi oikein jos estäisi sitten aikanaan näiden paluun takaisin, tai ainakin kyykyttäisi näitä luopioita oikein kunnolla. Että oppisivat! Kuvassa näkyvien hallien suuren ovien kautta on kulkeutunut maailmalle eräskin *oravametsä* poikineen, ja nyt kaikkea luonnehtii tehokkuus ja nopeus, ja samalla konttilaivoista tuttu tekninen rumuus. Aikamme rumat enonkasvot.

Honkalahden saha näytti aikanaan hieman toisenlaiselta, ja silloin alue oli täynnä ulkona kuivumassa olevia lautataapeleita, ja vanhoja, jo osittain lahonneita jäännöseriä. Kävin siellä eräänä kesänä oikein töissäkin ja käyttämässä rimoituskonetta, jolla tehdään lautataapeleita. Rimoituskoneessa oli hallintalaitteina lattiatasossa olevat pyöreät pompulat, sekä käsien korkeudella pari vipua. Tällaisella rimoituskoneella yksi mies teki monen miehen työn, ja valmiit lautataapelit koottiin suoraan vaunun päälle, joka sitten vietiin kiskoja myöten välittömästi kuivaamorakennuksiin, ja kuivuttuaan ne olivat sieltä sitten valmiita vietäviksi mihin tahansa. Sillointällöin tällaisen koneen kokeneempi veteraaniohjaaja tuikkasi rautakangen koneistoon, ja siitä sitten seurasi päivän tai parin seisokki. Sai välillä huilata, ja hidastaa hiostamista. Tupakointi hallissa oli kiellettyä, mutta hallin alla oli runsaasti tyhjää tilaa, jossa saattoi käydä tupakalla, ja kätevästi viettää viileässä ruokatuntejaan ja kahvitaukojaan. Nykyään tällaisilla sahoilla valmistetaan kuitenkin hyvin monenlaisia lautoja, joiden käsittelyssä ei tarvita enää rimoituskoneita. Käyttämäni rimoituskone ei ollut ihan samanlainen kuin ylläolevassa kuvassa, mutta siitä näkee periaatteen, jolla kone toimi, ja miksi sillä voitiin tehdä nopeasti lautatapuleita. Minun aikamani rimat piti laittaa paikoilleen käsin, ja *rimapoikana* minäkin urani aloitin. Näiden koneiden vakinaiset käyttäjät olivat oman aikansa ammattilaisia, joilla oli ihan oma kielensä.

Erityisen hyvä ja oksaton lautalaatu oli muistaakseni *usaa*. Kun tein myöhemmin pilapiirroksia jossa eräässä kuvasin kauko-ohjattua miestä. Kuten ylläolevasta kuvasta näet, tämä kantoi olkapäällään lankkua, joka oli nimenomaan *usaa*. Miehen korvan vieressä lensi laite, josta miehelle annettiin ohjeita. Miehen rintataskussa on partaveitsi, joka on tarkoitettu sellaista tilannetta varten jolloin elämäntuska käy liian suureksi.

Toinen Joutsenossa merkittäväällä tavalla vaikuttanut haiseva tehdaslaitos oli **Joutseno Pulp**, joka sekin on vaihtanut omistajaansa. Nykyisin sen nimenä lienee **Botnia**. Puhuttiin aina siitä miten **Pulp** haisee ja kyllä se haisikin. Monelle se toi kuitenkin leivän, ja leivän päälle voitakin. Tosin sanoisin, että ei sen leivänkään olisi ihan pakko haista paskalle! Minä en ole koskaan ollut **Pulpilla** töissä, joten se siitä tällä erää. Sana *pulp* tarkoittaa massaa, eli juuri sitä, mitä tehdas tuottaa, mutta ei sitä tätäkään ennen tiennyt.

Sitä ajatteli, että taas oli ollut joku humoristi asialla, kun tehtaalle nimeä annettiin.

Joutsenon hautuumaalle on kuopattu molemmat vanhempani, mutta on melko epätodennäköistä, että minä päätyisin aikanaan sinne makoilemaan. Nippa nappa, ja sittenkin irvistellen, ovat sikäläiset omaiseni hoitavinaan vanhempieni viimeistä leposijaa, koska sehän maksaa, ja vanhemmilta on jo saatu kiskottua irti se mikä näillä oli tätä maallista mammonaa saatavissa. Kesämökit ja kaikki! Minut haudataankin aikanaan köyhille tarkoitettuun yhteishautaan, ja sitten kalkkia vaan päälle, ja sillä selvä. Ei laula suntio edes virttä särisevällä äänellään!

Opistoaikoihini liittyi tuosta hautupaikasta muuan juttu. Käyskentelin kerran siellä erään hönelön

nuoren naisen keralla, ja huomasimme siellä hautakiven, johon oli kaiverrettu kultaisin korkokirjaimin sukunimi **Hönö**. Kenties **Hönön** suku on vaikka kuinkakin ylpeää ja kuinkakin sukurakasta porukkaa, ja suvun aktiivit ovat julkaisseet ehkä prameitakin sukuselvityksiä. Sana *Hönö* kuitenkin naurattaa, kuten sekin, että sukunimi olisi *Siannahka*. Kyseessä ovat itsessään koomiset sanat. Asiaan ovat tietenkin kuuluneet **Hönöjen** suvussa mahtavat sukukokoukset, joihin kaikki tulivat sankoin joukoin huutaen: *me Hönöt ei ollakaan näet mitä tahansa hönöjä!* Tuosta hautakivestä minulle tuli aikanaan mieleeni vain *Masi* -sarjakuvan jänöhampainen *Hönö*. Seuralaisenani ollut nainen oli muutoinkin hauska tapaus. Hän oli nuorempana ollut jonkinaikaa töissä Lappeenrannassa eräässä matkailualan myymälässä, mutta oli saanut sieltä potkut kun jakeli kaupassa myynissä olleita taravaroita ilmaiseksi kavereilleen. Tämä samainen nuori nainen menetti hajuainstinsakin myös sangen hausalla tavalla. Se näet harrasti paljon oleskelua linja-autoasemilla, ja erityisesti liftausta, ja kerran se liftasi erään mielisairaahan miehen kyytiin, joka alkoi käyttäytyä uhkaavasti. Nainen hyppäsi autosta vauhdissa pois, ja niinpä siltä katkesivat hajupiuhat aivoihin, ja hajuainsti meni sen siliän tien. Siitä ei siten tullut *kurmeekokkia!* En minä sen kanssa varsinaisesti seurustellut, mutta tuli sen kanssa kuljeskeltua siellä sun täällä, kuten Lappeenrannassa **Ravintola Patrian** alla sijaitsevilla bunkkereilla, jossa oli ihan oikea huumeluola, patjoineen kaikkineen, ja värikkäine seinägraffiteineen. Nuori nainen osallistui kerran runokilpailuunkin, mutta se oli kopsannut runonsa suoraan *Spoon River Antologiasta*, vaikka eiväthän tuomarit sitä *honneet*. Minäkin sain tuossa samaisessa kilpailussa myös ensimmäisen palkinnon, mutta toisaalta olin ikäsarjassani ainoa osanottaja. Ei se minun juttuni nyt niin huono ollut, mutta sekin on hävinnyt kaiken maailman tietä ties mihin *hitsin intiaan*. Joka tapauksessa se oli ihan *omatekemä*.

Opistossa käytiin vuorotellen postissa, ja muistaakseni kävin itsekin siellä ainakin kerran. Voin olla väärässäkin, mutta kuvassa näkyvä rakennus on ihan vanhan postin näköinen, ja kenties se on sitä onkin. Nykyisin posti sijaitsee läheisellä mäntykankaalla, jonka kaikki puut myrsky kaatoi. Koko tuo alue rakennettiin täyteen sen jälkeen kun olit itse poistunut Joutsenon maisemista muualle. Ainakin toivoisin, että kuvassa olisi sijainnut vanha posti, sillä se sopisi niin kovin hyvin kertomukseeni. Mahdollisia matkailijoita ei ole tuossakaan kohdin juurikaan ajateltu, koska missään ei näy kylttejä rakennusten aiemmasta käyttötarkoituksesta. Kuvassa näkyy seisoskelevan pari eläkeläisukkoa, kuten näissä tämääntapaisissa taajamissa tapaa nähdä. Ne ovat nämä vihonviimeiset mohikaanit, jotka siinä ihmettelevät maailman menoa, ja sitä, kannattiko sitä pelätä Talin ja Ihantalan kivikoissa.

Google Street View -kuvausauton kuvaama Joutsenon uusi kirkko komeilee niinkuin vain kirkko voi komeilla. Kaikkihan ne näyttävät kuvissa hyvältä. Tuossa kuvan etualalla näkyy olevan *raipparangaistuspetäjä*, jossa kuulemma piestiin naisia. Olen sen itse lisänyt kuvaan muka vanhanajan tunnelmaa nostattamaan. Se oli eräänlainen maamerkki, ja viimeinen visuaallinen kuva Joutsenosta, kun sieltä lähti kotia kohti vanhaa tietä. Muistanpa vielä senkin kun Rauhan maatilalta lähdettiin hevosilla joulukirkkoon! *Raipparangaistuspetäjällä* toteutettiin tavallaan vanhaa **Nietzschen** opetusta: *Oletko menossa naisen luo älä unohda ruoskaa!* Aikanaan tällä samaisella paikalla sijaitti nykyistä betonimolossia paljon komeampi puukirkko, joka tosin paloi jo kapinan aikoihin. Siellä se **Sihvokin** hautasi palaneen kirkon raunioilla kaatunutta toveriaan! *Raipparangaistuspetäjä* on nyttemmin siirretty jo sisätiloihin lasikoppiin, mutta aikanaan se oli selvä kirkonmäen maamerkki sekkin. Joutsenon opiston oppilaat kävivät laulamassa tuossa kirkossa, ja muistaakseni olin ainakin kerran mukana ja säestin siellä kuoron laulua kitaralla. Oltiin ihan melkein kuin aina niin iloiset ja hassut helluntalaiset tai pelastusarmeijan vanhat tytöt ja pojat.

Suuri oli se ilonpäivä kun viimein löysin kuvan Joutsenon kirkonmäellä sijainneesta raipparangaistuspetäjästä sellaisena kun sen muistan omasta lapsuudestani. Varsin tarkkaan olen näköjään onnistunut paikantamaan ja asettamaan sen edelliseen, manipuloimaani kuvaan. Tämä mustavalkokuva löytyi kun katselin kerran **Mikko Niskasen** ohjaamaa elokuvaa *Hopeaa rajan takaa*, jossa esiintyy myös nuori **Spede Pasanen**. Elokuvaa katsoessani minulla ei ollut käsillä minkäänlaista taltiota, mutta panin asian muistiini. Kun sitten olin ottanut viimein elokuvan talteen DVD:lle, halusin löytää petäjäkohtauksen. Mutta vaikka selailin elokuvaa miten osasin, en tahtonut löytää oikeaa kohtaa, koska kyseessä oli vain parin sekunnin pätkä. No, lopulta paikannus onnistui, ja onnistuin rippaamaan sopivan ruudun, jossa petäjä näkyy melkein koko komeudessaan, ja tietenkin Joutsenon komea kirkko. Vaikka eihän tämän(kään) olisi tarvinnut olla näin saatanan hankalaa! Joku kasvantaviäriä joutsenolainen olisi aivan hyvin laittaa kuvan nettiin muidenkin saataville. Tästä kuvasta voi päätellä ainakin sen, että alkuperäinen mänty lienee ollut varsin kookas, ja että siitä on säilynyt nykypäisiin vain surkea nysä. Jostakin syystä kuvassa näkyvät matkailijat lähestyvät kirkkoa ihan väärästä kulmasta, mutta sellaista sattuu Niskasellekin! Turistit lienevät vieneet matkamuistoina ison osan männystä mennessään.